

Na osnovu člana 255. Carinskog zakona („Službeni glasnik Republike Srbije“, br.73/03, 61/05, 85/05 – dr. zakon i 62/06 – dr. zakon), a u cilju jednoobrazne primene propisa iz nadležnosti Uprave carina, direktor Uprave carina donosi objašnjenje za

IZDAVANJE ODOBRENJA ZA UPOTREBU GENERALNOG OBEZBEĐENJA, UPOTREBU GENERALNOG OBEZBEĐENJA U UMANJENOM IZNOSU ILI OSLOBOĐENJU OD POLAGANJA OBEZBEĐENJA U POSTUPKU TRANZITA

Odredbama člana 121. Carinskog zakona („Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 18/10) propisano je obaveza principala da položi obezbeđenje za plaćanje carinskog duga ili drugih dažbina koje bi mogle nastati u vezi sa robom u postupku tranzita, osim ako ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona nije drugačije propisano.

Obezbeđenje može da bude:

- **pojedinačno obezbeđenje**, za jedan tranzitni postupak, ili
- **generalno obezbeđenje**, za više tranzitnih postupaka, uz odobrenje Uprave carina za korišćenje takvog obezbeđenja.

Takođe, članom 101. stav 7. Carinskog zakona propisano je da Vlada može da propiše pojednostavljeni postupak tranzita. S tim u vezi, Uredbom o carinski dozvoljenom postupanju s robom („Službeni glasnik“, br. 93/10), u daljem tekstu Uredba, propisano je u članu 423. stav 1. tačka 1. da carinski organ, na zahtev **glavnog obveznika**, može odobriti upotrebu generalnog obezbeđenja, upotrebu generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobodjenje od polaganja obezbeđenja.

Opšti uslovi za izdavanje odobrenja propisani su odredbama čl. 424. do 429. Uredbe, a **posebni** uslovi za izdavanje odobrenja propisani su čl. 430. do 435. Uredbe.

1. Opšti uslovi za izdavanje odobrenja za upotrebu generalnog obezbeđenja

Uprava carina odobrenje za upotrebu generalnog obezbeđenja, upotrebu generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobodjenja od polaganja obezbeđenja, može izdati licima koja:

- 1) imaju sedište u Republici Srbiji,
- 2) redovno koriste tranzitne postupke ili za koje Uprava carina raspolaže saznanjima da mogu ispuniti obaveze utvrđene odobrenjem,
- 3) nisu izvršila ozbiljan prekršaj carinskih ili poreskih propisa ili nisu učestalo kršila te propise.

Kako bi se osigurala pravilna upotreba pojednostavljenja, Uprava carina može izdati odobrenje ako:

- 1) može lako i brzo da vrši nadzor i sprovodi kontrole, a potrebne kontrole i ostale administrativne mere nisu u nesrazmeri sa zahtevima podnosioca za pojednostavljenje postupka,
- 2) podnosilac vodi evidenciju koja Upravi carina omogućava da vrši efikasne kontrole.

2. Referentni iznos

Referentni iznos, a u skladu sa članom 430. Uredbe, jednak je iznosu carinskog duga koji može nastati za robu koju glavni obveznik stavlja u postupak tranzita u toku perioda od sedam dana.

Uprava carina utvrđuje referentni iznos, koji je glavni obveznik u svom zahtevu predložio, na osnovu podataka o robi koju je podnosilac zahteva ranije prevezio, obima planiranog tranzita, i na osnovu uvida u njegovu knjigovodstvenu dokumentaciju.

Kod utvrđivanja referentnog iznosa primenjuju se **najviše** stope carina i drugih dažbina, koje se mogu primeniti na predmetnu robu u Republici Srbiji.

Visina generalnog obezbeđenja koje se polaže radi obezbeđenja mogućeg duga mora biti jednaka visini referentnog iznosa.

Uprava carina najmanje jednom godišnje preispituje visinu referentnog iznosa, prema podacima dobijenim od otpremnih carinarnica, i po potrebi ga prilagođava.

Glavni obveznik je dužan da osigura da korišćeni iznosi ne prelaze visinu referentnog iznosa, računajući pri tome iznos carinskog duga za robu stavljen u postupke koji nisu završeni.

Glavni obveznik je dužan da obavestiti Upravu carina ako utvrđeni iznos padne ispod potrebnog minimuma da pokrije njegove aktivnosti u postupku tranzita.

3. Upotreba generalnog obezbeđenja u smanjenom iznosu i oslobodjenje od polaganja obezbeđenja

Uprava carina može iznos koji treba da bude pokriven generalnim obezbeđenjem **smanjiti:**

1) na **50%** od visine referentnog iznosa ako glavni obveznik dokaže da je finansijski solventan i ima dovoljno iskustva u postupku tranzita,

2) na **30%** od visine referentnog iznosa ako glavni obveznik dokaže da je finansijski solventan, ima dovoljno iskustva u postupku tranzita i da vrlo blisko saraduje sa carinskim organima.

Uprava carina može da odobri **oslobodjenje** od polaganja obezbeđenja ako glavni obveznik dokaže da je finansijski solventan, ima dovoljno iskustva u postupku tranzita i da vrlo blisko saraduje sa carinskim organima, kao i da sam upravlja prevozom i raspolaže finansijskim sredstvima dovoljnim za ispunjenje svojih obaveza.

KRITERIJUMI ZA UMANJENJE ZAJEDNIČKOG OBEZBEĐENJA, prilog 32. Uredbe:

Kriterijumi	Napomene
1) Dovoljno iskustvo	Dokaz o dovoljnom iskustvu se pruža pravilnom upotrebom zajedničkog postupka tranzita u svojstvu glavnog obveznika u toku sledećeg vremenskog roka pre podnošenja zahteva za umanjenje: - jedna godina u slučaju odobravanja generalnog obezbeđenja; - dve godine u slučaju umanjenja referentnog iznosa do 50%, - tri godine u slučaju umanjenja do 30% referentnog iznosa Ta se razdoblja smanjuju za jednu godinu za podnosioca zahteva koji za podnošenje deklaracija za postupak tranzita koristi elektronski sistem razmene podataka.
2) Vrlo bliska saradnja s Upravom	Glavni obveznik postiže veoma blisku saradnju s Upravom carina tako što u

<p>carina</p>	<p>upravljanje svojim prevozom uključuje posebne mere koje na taj način Upravi carina olakšavaju obavljanje provera i zaštitu interesa u pitanju.</p> <p>Pod uslovom da zadovoljavaju Upravu carina, takve se mere između ostalog mogu odnositi na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posebne metode popunjavanja deklaracija za postupak tranzita (posebno upotreba elektronskog sistema razmene podataka); ili - sadržaj takvih deklaracije, kada glavni obveznik pruža dodatne informacije kada to nije obavezno; ili - metode ispunjavanja formalnosti za stavljanje robe u postupak (npr. glavni obveznik uvek podnosi svoje deklaracije istoj carinarnici).
<p>3) Upravljanje prevozom</p>	<p>Glavni obveznik pruža dokaze da upravlja prevozom među ostalim:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tako da sam obavlja prevoz i primenjuje visoke standarde sigurnosti; ili (b) korišćenjem prevoznika s kojim ima dugogodišnje ugovorne odnose i koji pruža uslugu koja zadovoljava visoke standarde sigurnosti; ili c) korišćenjem posrednika koji je ugovorom vezan s prevoznikom i pruža uslugu koja zadovoljava visoke standarde sigurnosti.
<p>4) Dovoljna finansijska sredstva za ispunjenje obaveza</p>	<p>Glavni obveznik dokazuje da ima finansijska sredstva za ispunjenje svojih obaveza pružanjem dokaza Upravi carina kojima dokazuje da ima sredstva za plaćanje duga koji bi mogao nastati u vezi s dotičnom robom.</p>

4. Podnošenje zahteva

Zahtev se podnosi nadležnoj carinarnici prema mestu sedišta i mestu glavnog knjigovodstva podnosioca zahteva.

Zahtev za izdavanje odobrenja za upotrebu generalnog obezbeđenja, upotrebu generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobađanje od polaganja obezbeđenja podnosi se u pismenoj formi i u zahtev **mora** biti unet datum i **mora** biti potpisan (obrazac zahteva je u prilogu ovog objašnjenja).

Zahtev **mora** da sadrži sve činjenice koje će Upravi carina omogućiti proveru u pogledu ispunjenosti uslova na osnovu kojih se može dozvoliti upotreba pojednostavljena.

Zahtev **mora** da sadrži predlog visine referentnog iznosa i predlog visine iznosa koji treba biti pokriven generalnim obezbeđenjem, odnosno umanjeње i oslobođenje od polaganja obezbeđenja.

Takođe, zahtev **mora** da sadrži i predlog načina vođenja evidencije, odnosno praćenja iskorišćenosti referentnog iznosa. Evidencije se mogu voditi ručno ili elektronski i moraju evidentirati sve tranzitne postupke započete na različitim otpremnim carinarnicama. **Nezavisno od načina vođenja evidencije, ista mora osigurati da u svakom trenutku bude moguće utvrditi koliko je referentnog iznosa još na raspolaganju.**

Uz zahtev je **obavezno** priložiti sve isprave kojima se dokazuju navodi iz zahteva. Isprave koje se prilažu uz zahtev zavise od toga da li podnosilac zahteva odobrenje za upotrebu generalnog obezbeđenja, stepen umanjeње generalnog obezbeđenja koga predlaže podnosilac zahteva, ili oslobođenje od polaganja obezbeđenja. Isprave kojima se dokazuju navodi iz zahteva mogu biti:

- izvod iz evidencije tranzitnih postupaka koju vodi glavni obveznik,
- detaljan spisak roba koju je podnosilac zahteva prevezio u prethodnoj godini,
- detaljan spisak učinjenih prekršaja,
- potvrda da su izmirene sve poreske obaveza,
- kopije ISO standarda,
- BON-1, BON-2, Scoring,
- dokazi o vlasništvu,
- izvodi iz zemljišnjih knjiga.

5. Postupci i provere mesno nadležne carinarnice

Mesno nadležna carinarnica, a na osnovu podnetog zahteva, proverava:

- da li je zahtev uredan, datiran i potpisan;
- da li su ispunjeni opšti uslovi za odobrenje pojednostavljenog postupka, članovi 424 – 429 Uredbe;
- da li navedeni način vođenja evidencije, odnosno predloženi način praćenja referentnog iznosa koji je na raspolaganju je prihvatljiv;
- da li je predloženi nivo referentnog iznosa pravilno izračunat i dovoljan za pokriće carinskog duga koji može nastati za robu koju podnosilac zahteva stavlja u postupak tranzita u toku perioda od sedam dana. Utvrđivanje visine referentnog iznosa, primena stope carine i ostalo u vezi referentnog iznosa, navedeni su u tački 2. ovog objašnjenja.

Nakon izvršenih navedenih provera, nadležna carinarnica daje svoje mišljenje o predloženom načinu vođenja evidencije, finansijskom stanju podnosioca zahteva, ocenu saradnje podnosioca zahteva sa nadležnom carinarnicom, kao i o predloženoj visini referentnog iznosa. Svoje mišljenje nadležna carinarnica dostavlja sa svim ostalim spisima predmeta Centrali Upravi carina.

6. Postupci i provere Centrale Uprave carina

Centrala Uprave carina, Sektor za finansijske, investicione i pravne poslove vrši uvid u podneti zahtev, upozna se sa mišljenjem nadležne carinarnice i vrši uvid u ostale priložene spise predmeta.

Centrala Uprave carina nakon toga vrši proveru predloženog referentnog iznosa i vrši proveru predložene visine generalnog obezbeđenja, odnosno ispunjenost kriterijuma za umanjeње

generalnog obezbeđenja ili oslobođenje od polaganja obezbeđenja. Kriterijumi za umanjene zajedničkog obezbeđenja propisani su Prilogom 32. Uredbe, a navedeni su i u tački 3. ovog objašnjenja.

Na osnovu provere o ispunjenosti kriterijuma propisanih Prilogom 32. Uredbe, mišljenja nadležne carinarnice i uvidom u ostale spise predmeta, Centrala Uprave carina donosi odluku o tome da li se zahtev može prihvatiti. Ukoliko je odluka Centrale Uprave carina **negativna**, ona odmah o tome obaveštava carinarnicu koja je zahtev primila navodeći razloge odbijanja zahteva, istovremeno dostavlja joj zahtev sa svim priloženim spisima predmeta, radi daljeg postupanja nadležne carinarnice u skladu sa odlukom Centrale uprave carina.

Ukoliko je odluka Centrale Uprave carina **pozitivna**, ona o tome odmah obaveštava carinarnicu koja je zahtev primila radi postupanja u skladu sa odlukom, **a podnosioca zahteva poziva da dostavi garantnu ispravu za zajedničko obezbeđenje u postupku tranzita u visini koji je prethodno utvrđen**. Garantna isprava za zajedničko obezbeđenje u postupku tranzita propisana je Prilogom 34. Uredbe.

U skladu sa odredbama člana 426. stav 2. Uredbe, nadležna carinarnica izdaje odobrenje ili zahtev odbija, najkasnije u roku od tri meseca od dana podnošenja zahteva.

7. Izdavanje uverenja o generalnom obezbeđenju, upotrebi generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobođenju od polaganja obezbeđenja

Na osnovu pozitivne odluke Centrale uprave carina glavnom obvezniku se izdaje jedno ili više uverenja o generalnom obezbeđenju, upotrebi generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobođenju od polaganja obezbeđenja (član 434. Uredbe). Uverenje se izdaje na obrascima iz Priloga 35. ili Priloga 36, koji su njen sastavni deo, primenjujući pravila navedena u Prilogu 37. Osnovna svrha uverenja je da se glavnom obvezniku omogući dokazivanje posedovanja generalnog obezbeđenja, ili da mu je nakon prethodno pojašnjene procedure omogućena upotreba generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu, odnosno da je oslobođen od polaganja obezbeđenja u postupcima tranzita.

Rok važenja uverenja je najduže dve godine, a Centrala uprave carina može taj rok produžiti za period koji ne može biti duži od dve godine. U svakom slučaju uverenje ne može biti pravosnažno duže od četiri godine i nakon isteka tog roka Centrala Uprave carina može izdati novo uverenje, ukoliko je garantna isprava za zajedničko obezbeđenje u postupku tranzita još uvek ispravna.

Centrala uprave carina najmanje jednom godišnje preispituje visinu referentnog iznosa, a u skladu sa podacima koje traži i dobije od otpremnih carinarnica. Ukoliko zbog povećanja obima prometa, odnosno povećanja broja tranzitnih postupaka i vrednosti robe koja se prevozi u odnosu na podatke iz perioda kada je prethodni referentni iznos utvrđen, dođe do prekoračenja referentnog iznosa, Centrala uprave carina odmah vrši prilagođavanje i adekvatnu izmenu novoutvrđenog referentnog iznosa i na osnovu toga izdaje i izmenjeno odobrenje.

Centrala uprave carina vodi evidenciju o izdatim odobrenjima za upotrebu generalnog obezbeđenja, izdatim uverenjima o generalnom obezbeđenju, uverenjima o upotrebi generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobođenju od polaganja obezbeđenja, kao i upotrebi i raspoloživosti utvrđenog referentnog iznosa.

Zahtev koji je glavni obveznik podneo, zajedno sa ostalim spisima predmeta, kao i jedan primerak izdatog odobrenja zadržava Centrala Uprave carina.

8. Upotreba uverenja o generalnom obezbeđenju, upotrebi generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobođenju od polaganja obezbeđenja

Uverenjem o generalnom obezbeđenju, upotrebi generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobođenju od polaganja obezbeđenja dokazuje se ispravnost obezbeđenja, pruža se na uvid i služi kao dokaz ko ima pravo koristiti takvo obezbeđenje.

Glavni obveznik izdato uverenje podnosi **otpremnoj carinarnici**, (ili nadzornoj carinskoj ispostavi ukoliko glavni obveznik ima i odobren status ovlašćenog pošiljaoca), a podaci iz uverenja (evidencioni broj obezbeđenja iz registra obezbeđenja) unose se u rubriku 52 deklaracije za postupak tranzita. Ukoliko se na osnovu informatičkih mogućnosti putem elektronske razmene podataka razmenjuju i podaci o položenom obezbeđenju, glavni obveznik nema obavezu da uverenje podnosi otpremnoj carinarnici). Nakon izvršene provere, otpremna ili nadzorna carinarnica, vraća uverenje glavnom obvezniku, osim u slučaju kada je on želi deponovati u toj carinarnici.

9. Ukidanje, opoziv i izmena odobrenja o upotrebi generalnog obezbeđenja, upotrebi generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobođenju od polaganja odobrenja

U skladu sa članom 435. Uredbe propisano je da se na ukidanje i opoziv odobrenja o upotrebi generalnog obezbeđenja, upotrebi generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobođenju od polaganja obezbeđenja shodno primenjuju i odredbe člana 397. st. 1. i 2. Uredbe.

To znači da navedeno odobrenje može biti ukinuto ili opozvano ukoliko više nisu ispunjeni uslovi utvrđeni u vreme donošenja odluke. Davalac obezbeđenja, takođe može u bilo koje doba opozvati svoju ispravu o davanju obezbeđenja.

Ukidanje ili opoziv navedenog odobrenja stupa na snagu u roku od 15 dana od dana kada je Centrala Uprave carina obavestila davaoca obezbeđenja ili carinski organ obezbeđenja.

Odobrenje takođe može biti izmenjeno ukoliko je u međuvremenu došlo do izmene uslova koji su važili u momentu donošenja prvobitne odluke.

Ukidanje odobrenja i dan početka važnosti ukidanja odluke sa kojom je Centrala Uprave carina prihvatila obavezu jemstva, ili dan početka važnosti otkazivanja jemstva, Centrala Uprave carina unosi u ISCS.

Od dana stupanja na snagu odluke o ukidanju odobrenja o upotrebi generalnog obezbeđenja, upotrebi generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobođenja od polaganja obezbeđenja, ili od dana stupanja na snagu opoziva od strane davaoca obezbeđenja, ranije izdata uverenja koja su ukinuta ali nisu vraćena, ne mogu se upotrebljavati za stavljanje robe u postupak tranzita, a glavni obveznik je dužan da ih bez odlaganja vrati Centrali Uprave carina.

Carinarnice i centrala Uprave carina razmenjuju informacije na osnovu kojih se može utvrditi istovetnost još važećih uverenja, uverenja koja još nisu bila vraćena ili koja su prijavljena kao ukradena, izgubljena ili falsifikovana.

10. Prava i obaveze glavnog obveznika

Glavni obveznik može koristiti generalno obezbeđenje, generalno obezbeđenje u umanjenom iznosu ili oslobođenje od polaganja obezbeđenja samo do visine utvrđenog referentnog iznosa. Njegova je obaveza da rezervisani iznosi u neokončanim tranzitnim postupcima ne prelaze visinu utvrđenog referentnog iznosa.

U započetom postupku tranzita, referentni iznos se umanjuje za visinu carinskog duga koji bi eventualno u tom slučaju mogao nastati, a potvrdom prijema robe u određenoj carinarnici (ili prijemom robe od strane ovlašćenog primaoca) okončava se tranzitni postupak i istovremeno oslobađa rezervisani iznos obezbeđenja.

Glavni obveznik je dužan u pisanoj formi obavestiti nadležnu carinarnicu i Centralu Uprave carina u slučaju da utvrđeni referentni iznos postane nedovoljan da pokrije

tranzitne postupke u određenom periodu. Ukoliko glavni obveznik ne ispuni ovu obavezu, Centrala Uprave carina može razmotriti mogućnost da ukine izdato odobrenje.

Glavni obveznik je dužan voditi evidenciju o svim tranzitnim postupcima u kojima je carinski dug koji je mogao nastati bio obezbeđen garantnom ispravom. Evidencije **moraju** da sadrže najmanje: otpremne carinarnice, odredišne carinarnice, datume deklarisanja, broj tranzitnih deklaracija, vrste roba, bruto mase, vrednost robe (u valuti i dinarskoj protivvrednosti na dan deklarisanja), visinu carinskog duga koji je mogao nastati. **Ukoliko glavni obveznik podnosi tranzitne deklaracije na više otpremnih carinarnica, isti je obavezan na jednom mestu (centralno) voditi evidencije tranzitnih postupaka kako bi bilo moguće u svakom trenutku ustanoviti koliko je od utvrđenog referentnog iznosa još raspoloživo.**

Jednom godišnje, najkasnije do kraja januara meseca a za period prethodne kalendarske godine, glavni obveznik **dužan** je Centrali Uprave carina i nadležnoj carinarnici dostaviti u pisanoj formi izveštaj o svim tranzitnim postupcima koje je obavio u prethodnoj godini. Izveštaj **mora** da sadrži najmanje sledeće podatke:

- broj deklaracije/otpremna carinarnica/odredišna carinarnica/opis robe/bruto masa robe/vrednost robe (u valuti i dinarskoj protivvrednosti na dan deklarisanja)/iznos carinskog duga koji je eventualno mogao nastati.

Prilikom izdavanja uverenja o generalnom obezbeđenju, upotrebi generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobođenju od polaganja obezbeđenja, ili u bilo koje vreme u periodu dok je uverenje pravosnažno, glavni obveznik može na poleđini uverenja upisati imena osoba odgovornih za potpisivanje tranzitnih deklaracija i polaganje obezbeđenja za tranzitne postupke. Glavni obveznik može opozvati ovo ovlašćenje u bilo kom momentu.

U slučaju ukidanja ili opoziva odobrenja prethodno izdata uverenja ne smeju se koristiti za stavljanje robe u postupak tranzita, te ih u skladu sa tim glavni obveznik mora odmah vratiti Centrali Uprave carina.

Ovo objašnjenje primenjuje se od 01.01.2012. godine.

Prilog: Zahtev za izdavanje odobrenja za upotrebu generalnog obezbeđenja, upotrebu generalnog obezbeđenja u umanjenom iznosu ili oslobođenju od polaganja obezbeđenja

(Akt Uprave carina 148-03-030-13/4/2011 od 25.11.2011.godine)